

Kl.8 d i 8b

1.06.20.

Temat: Powtarzamy wiadomości o „ Opowieści wigilijnej” K. Dickensa.

Proszę o rozwiązanie załączonego w pliku „Egzaminu – zestaw - 1”.

2.06.20

Temat: Problematyka i wymowa „ II części Dziadów” A. Mickiewicza.

Proszę o rozwiązanie załączonego w pliku „Egzaminu – zestaw - 2”.

3.06.20.

Temat: Motyw władzy w „ Balladynie” J. Słowackiego.

Proszę o rozwiązanie załączonego w pliku „Egzaminu – zestaw - 3”.

4.06.20.

Temat: Czy warto dotrzymywać słowa? - „ Świtezianka” A. Mickiewicza.

Proszę o rozwiązanie załączonego w pliku „Egzaminu – zestaw - 4”.

5.06.20.

Temat: Rozwiązujemy egzamin próbny .

Proszę o rozwiązanie załączonego w pliku „Arkusz nr 1”.

Proszę, aby lekcje z tego tygodnia przesłały osoby z nr 7 -11 (kl. 8 b) i 10 – 14 (kl.8 d).
Termin do 7.06.20.

ZESTAW 1.

Charles Dickens

Opowieść wigilijna (fragmenty)

Ależ kutwa był z tego Scrooge’a! I jak innych umiał przycisnąć, wyżyć, przydusić, chwycić za gardło, oskubać – stary, chciwy grzesznik! Twardy i ostry jak krzemień, z którego żadna stal nie skrzesła nigdy szczodrobliwego ognia. Skryty, samowystarczalny i samotny jak ostryga. Wewnętrzny chłód zamroził rysy twarzy Scrooge’a, uwydatnił ostrość jego nosa, pomarszczył policzki, usztywnił chód; sprawił, że oczy były zaczerwienione, wąskie wargi sine, głos zaś zgrzytliwy i ostry. [...] Upały i ziąb otoczenia miały niewielki wpływ na Scrooge’a, żaden skwar nie mógłby go ogrzać ani żaden mróz oziębic. Żaden z dmących wichrów nie był sroższy niż on sam, żadna śnieżycy nie była bardziej bezlitosna ani żadna ulewa bardziej nieubłagana. Najpodlejsza aura nie wiedziała, jak go dopaść. Największe deszcze, zamiecie i gradobicia mogły się chęłpić przewagą nad nim tylko pod jednym względem – często były obfite, Scrooge zaś nigdy nie był hojny. Nikt nigdy nie zatrzymał go na ulicy, by spojrzeć nań wesoło i powiedzieć: „Jak się masz, drogi Scrooge?! Kiedy przyjdiesz do mnie z wizytą?”. Żaden żebrak nie poprosił go o miedziaka, żadne dziecko nie spytało o godzinę, żaden mężczyzna czy kobieta ani raz w całym życiu Scrooge’a nie zapytali go o drogę. [...] Ale czy Scrooge’a to obchodziło? To właśnie lubił! Przemykać chyłkiem w tłumie kroczącym po ścieżkach życia, ostrzegając każdą ludzką istotę przed jakimkolwiek zbliżeniem – to było dla niego coś, co znawcy przedmiotu nazywają „frykasem”.

Pewnego razu, w najpiękniejszy spośród wszystkich dni w roku, w Wigilię, stary Scrooge siedział zajęty w swym biurze. [...]

– Wesołych Świąt, wuju! Bóg z tobą! – zawołał jakiś młody głos. Należał on do siostrzeńca Scrooge’a, który pojawił się tak niespodziewanie, że Scrooge uświadomił to sobie, dopiero gdy usłyszał ów głos.

– Ha! – rzekł Scrooge. – Brednie!

Siostrzeniec tak bardzo się rozgrzał, idąc szybko we mgle i mrozie, że aż miał wypieki; jego twarz była rumiana i przystojna, oczy mu lśniły, oddech wzbijał kłęby pary.

– Boże Narodzenie to nonsens, wuju? – zapytał siostrzeniec Scrooge’a. – Jestem pewien, że tak nie myślisz!

– A właśnie, że tak – rzekł Scrooge. – Wesołych Świąt?! Jakie masz prawo do wesołości? Nie jesteś dość biedny?

– A więc – odparł wesoło siostrzeniec – jakie masz prawo, żeby być ponurym? Nie jesteś dość bogaty? [...] – Nie bądź zły, wuju – powiedział siostrzeniec.

– A jaki mam być – odrzekł wuj – kiedy żyję w świecie pełnym głupców? Wesołych Świąt! Do diabła ze Świętami! Czym są dla ciebie Święta, jeśli nie okresem płacenia rachunków nie na twoją kieszeń; okresem, w którym stwierdzasz, żeś o rok starszy, lecz ani o godzinę bogatszy; okresem bilansowania ksiąg, kiedy odkrywasz, że każda pozycja w nich zawarta w przeciągu okrągłych dwunastu miesięcy jest wyzwaniem dla zdrowego rozsądku. Gdyby to zależało ode mnie – mówił z wściekłością Scrooge – wówczas każdy idiota afiszujący się swoim: „Wesołych Świąt”, zostałby ugotowany we własnym puddingu i pochowany z sercem przebitym kołkiem ostrokrzewu. O, tak! [...]

– Śmiem twierdzić, że jest wiele rzeczy, z których mogłem czerpać dobro, nie odnosząc przy tym żadnych korzyści – rzekł siostrzeniec. – A Boże Narodzenie jest jedną z nich. Choć jestem pewien, że zawsze, gdy nadchodziło Boże Narodzenie, myślałem o nim jako o pięknych, radosnych chwilach; jako o czasie przebaczenia i łaski, jedynym znanym mi okresie w całym długim roku, kiedy mężczyźni i kobiety jakby za ogólną zgodą otwierają swe zamknięte serca i zaczynają myśleć o ludziach z niższych sfer, jakby to byli naprawdę ich towarzysze w drodze do grobu [...]. I dlatego, wuju, choć moja kieszeń nie zyskała w Święta ani odrobiny złota czy srebra, wierzę, że przyniosły mi one wiele dobrego i że przyniosą znowu.

Źródło: Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*, przeł. Michał Filipczuk, Zielona Sowa, Warszawa 2016.

Zadanie 1.

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Wypowiedzi narratora na temat głównego bohatera są A/B, ponieważ składają się C/D.

A. subiektywne

C. wyłącznie z faktów

B. obiektywne

D. z faktów i opinii

Zadanie 2.

Wyjaśnij, jaki stosunek do świąt Bożego Narodzenia ma Ebenezer Scrooge, a jaki – jego siostrzeniec.

.....
.....
.....

Zadanie 3.

Przeczytaj podany fragment tekstu i wyjaśnij, jaką funkcję pełni powtórzenie zaimka *żaden*.

Żaden żebrak nie poprosił go o miedziaka, żadne dziecko nie spytało o godzinę, żaden mężczyzna czy kobieta w całym życiu Scrooge’a nie zapytali go o drogę.

.....

.....

.....

Zadanie 4.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu wynika, że siostrzeniec

- A. liczy na wsparcie Ebenezera.
- B. reaguje bojaźnią na złość wuja.
- C. traci pewność siebie przy Scrooge’u.
- D. potrafi się przeciwstawić Ebenezerowi.

Zadanie 5.

Wyjaśnij, na jakiej zasadzie narrator zestawił w podanym zdaniu zjawiska atmosferyczne z postawą Scrooge’a wobec innych. Co w ten sposób chciał pokazać?

Największe deszcze, zamiecie i gradobicia mogły się chęłpić przewagą nad nim tylko pod jednym względem – często były obfite, Scrooge zaś nigdy nie był hojny.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Aby zachować sens wypowiedzenia: *Boże Narodzenie to nonsens, wuju?*, podkreślony wyraz można zastąpić słowem

- A. nuda.
- B. udręka.
- C. kpina.
- D. absurd.

Zadanie 7.

W jaki sposób przedstawiony plakat nawiązuje do *Opowieści wigilijnej*? Wybierz dwa elementy graficzne i wyjaśnij ich sens w kontekście całego utworu.

Autor zdjęcia: East News/Everett Collection/Walt Disney Studios Motion Pictures

Plakat do filmu *Opowieść wigilijna*,
reż. Robert Zemeckis [zemekis], 2009 r.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8.

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

W wypowiedzeniu *Siostrzeniec tak bardzo się rozgrzał, idąc szybko we mgle i mrozie, że aż miał wypieki; jego twarz była rumiana i przystojna, oczy mu lśniły, oddech wzbijał kłęby pary* podkreślony wyraz to A/B użyty w celu C/D.

A. przyimek

C. uniknięcia powtórzenia rzeczownika *siostrzeniec*

B. zaimek

D. wskazania cech wyglądu postaci siostrzeńca

Zadanie 9.

Na podstawie znajomości całej lektury *Opowieść wigilijna* wyjaśnij, co główny bohater zyskał dzięki spotkaniom ze zjawami. Podaj przykłady zmiany postępowania Scrooge'a.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10.

Podaj bohatera lektury obowiązkowej, który podobnie jak Scrooge przeżył przemianę. Wymień tytuł tej lektury i wyjaśnij, na czym polegała przemiana tego bohatera.

Tytuł lektury:

Bohater:

Na czym polegała przemiana?

.....

.....

.....

.....

ZESTAW 2.

Adam Mickiewicz

Dziady część II (fragmenty)

GUŚLARZ

Patrzcie, ach, patrzcie do góry,
Cóż tam pod sklepieniem świeci?
Oto złocistymi pióry
Trzepioce się dwoje dzieci.
Jak listek z listkiem w powiewie,
Kręcą się pod cerkwi wierzchołkiem;
Jak gołąbek z gołąbkim na drzewie,
Tak aniołek igra z aniołkiem.

GUŚLARZ I STARZEC

Jak listek z listkiem w powiewie,
Kręcą się pod cerkwi wierzchołkiem;
Jak gołąbek z gołąbkim na drzewie,
Tak aniołek igra z aniołkiem.

ANIOŁEK

do jednej z wieśniaczek

Do mamy lecim, do mamy.
Cóż to, mamó, nie znasz Józia?
Ja to Józio, ja ten samy,
A to siostra moja Rózia.
My teraz w raju latamy,
Tam nam lepiej niż u mamy.
Patrz, jakie główki w promieniu,
Ubiór z jutrzeńki¹ światełka,
A na oboim ramieniu²
Jak u motylków skrzydełka:
W raju wszystkiego dostatek,
Co dzień to inna zabawka:

Gdzie stąpim³, wypływa trawka,
Gdzie dotknem, rozkwita kwiatek.
Lecz choć wszystkiego dostatek,
Dręczy nas nuda i trwoga.
Ach, mamó, dla twoich dzieć
Zamknięta do nieba droga!

CHÓR

Lecz choć wszystkiego dostatek,
Dręczy ich nuda i trwoga,
Ach, mamó, dla twoich dzieć
Zamknięta do nieba droga!

GUŚLARZ

Czego potrzebujesz, duszeczko,
Żeby się dostać do nieba?
Czy prosisz o chwałę Boga,
Czyli o przysmaczek słodki,
Są tu pączki, ciasta, mleczko
I owoce, i jagódki.
Czego potrzebujesz, duszeczko,
Żeby się dostać do nieba?

ANIOŁEK

Nic nam, nic nam nie potrzeba.
Zbytkiem słodczy na ziemi
Jesteśmy nieszczęśliwymi.
Ach, ja w moim życiu całę
Nic gorzkiego nie doznałem.
Pieszczoty, łakotki, swawole,
A co zrobię, wszystko caca⁴.
Śpiewać, skakać, wybiec w pole,
Urwać kwiatków dla Rozalki,
Oto była moja praca,

A jej praca stroić lalki.
Przylatujemy na Dziady
Nie dla modłów i biesiady,
Niepotrzebna msza ofiarna;
Nie o pączki, mleczka, chrusty –
Prosim gorczycy dwa ziarna;
A ta usługa tak marna
Stanie za wszystkie odpusty⁵.
Bo słuchajcie i zważcie u siebie,
Że według bożego rozkazu:
Kto nie doznał goryczy ni razu,
Ten nie dozna słodczy w niebie.

CHÓR

Bo słuchajmy i zważmy u siebie,
Że według bożego rozkazu:
Kto nie doznał goryczy ni razu,
Ten nie dozna słodczy w niebie.

¹ *Jutrzenka* – zorza, zjawisko świetlne związane ze wschodem lub z zachodem słońca.

² *Na oboim ramieniu* – na ramionach u obojga.

³ *Stąpim* – stawiamy nogi.

⁴ *Caca* – dobrze, ładnie.

⁵ *Odpust* – darowanie kary za grzech w wyniku wypełnienia określonych warunków.

Źródło: Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II, wolnelektury.pl [dostęp: 20.11.2019]

Zadanie 1.

Na podstawie przytoczonego fragmentu utworu Adama Mickiewicza wyjaśnij, dlaczego droga do nieba jest zamknięta dla duchów dzieci.

.....
.....

Zadanie 2.

Napisz, czego symbolem są dwa ziarna gorczycy, o które proszą duchy.

.....
.....

Zadanie 3.

Wyjaśnij, jaką rolę w przytoczonym fragmencie utworu Adama Mickiewicza odgrywa chór.

.....

.....

.....

Zadanie 4.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Porównania: <i>Jak listek z listkiem w powiewie, / Kręcą się pod cerkwi wierzchołkiem; / Jak gołąbek z gołąbkim na drzewie, / Tak aniołek igra z aniołkiem</i> wskazują na delikatność opisywanych osób.	P	F
Guślarz, używając zdrobnień pod adresem Aniołka, nadaje swojej wypowiedzi ironiczny charakter.	P	F

Zadanie 5.

Na podstawie znajomości całego utworu *Dziady* cz. II Adama Mickiewicza przypomnij, jaki los – według słów Guślarza – miał spotkać ducha Zosi.

.....

.....

.....

Zadanie 6.

Odwołując się do znajomości całego utworu *Dziady* cz. II Adama Mickiewicza, ulóż w punktach zasady, według których powinni żyć ludzie, aby po śmierci ich dusze zaznały spokoju. Nadaj kolejnym punktom jednolitą formę nakazów.

1.
2.
3.
4.
5.

Zadanie 7.

Do jakiego rodzaju literackiego należą *Dziady* cz. II Adama Mickiewicza? Wymień cechę tego dzieła świadczącą o przynależności do wskazanego przez Ciebie rodzaju.

.....

.....

Zadanie 8.

Podaj przykłady dwóch innych lektur obowiązkowych, w których występuje motyw winy i kary. W tym celu uzupełnij tabelę.

Tytuł utworu	Bohater	Wina	Kara

Zadanie 9.

9.1. Wpisz podane wyrazy w odpowiednie miejsca tabeli, tak aby utworzyły rodzinę wyrazów.

1. *anielski*

2. *rozanielony*

3. *anioł*

	<table><tr><th>Wyraz podstawowy</th></tr><tr><td></td></tr></table>	Wyraz podstawowy				
Wyraz podstawowy						
<table><tr><th>Wyraz pochodny</th></tr><tr><td></td></tr></table>	Wyraz pochodny			<table><tr><th>Wyraz pochodny</th></tr><tr><td></td></tr></table>	Wyraz pochodny	
Wyraz pochodny						
Wyraz pochodny						

9.2. Przekształć podane zdanie tak, aby nie zmieniając jego sensu, zastąpić podkreślone sformułowanie odpowiednim wyrazem z utworzonej rodziny wyrazów.

Z wyrazu twarzy można było wyczytać, że czuje się szczęśliwy.

.....

Zadanie 10.

Wymień dwa podobieństwa między *Opowieścią wigilijną* a II cz. *Dziadów*. Weź pod uwagę świat przedstawiony tych utworów oraz ich problematykę.

.....

.....

.....

Zadanie 11.

Twoja klasa przygotowała inscenizację *Dziadów* cz. II, na którą chcecie zaprosić całą społeczność szkolną. O przedstawieniu będzie informował plakat, nad projektem którego pracujesz. Jakie dwa elementy graficzne nawiązujące do treści utworu Adama Mickiewicza umieścisz na plakacie? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

ZESTAW 3.

Juliusz Słowacki

Balladyna (fragmenty)

Akt II, scena 1

[...]

ALINA

z głębi lasu

Siostrzyczko moja! siostrzyczko kochana!

A gdzie ty?...

BALLADYNA

Jaki śmiech w Aliny głosie!

Musi mieć pełny dzbanek...

Alina wchodzi.

[...]

ALINA

Czy masz pełny dzbanek?

BALLADYNA

Nie...

[...]

ALINA

To źle, różyczko...

Ja mam dzban pełny, mniej jedną maliną.

BALLADYNA

Weź tę malinę z mego dzbanka.

ALINA

Miła!...

Siostrzyczko moja, powiedz, gdzieżeś była?

Wyszliśmy razem, miałaś dosyć czasu [...].

BALLADYNA

Wyłazą

Z twojego dzbanka maliny jak węże,

Aby mię kąsać żądłami wymówek.

Idź i bądź panią! [...]

ALINA

A wstydz się, siostro... proszę cię, nie bolej

Nad moim szczęściem.

BALLADYNA

Cha! Cha! Cha!

ALINA

Co znaczy

Ten śmiech okropny? siostro! czy ty chora?

Jeżeli wielkiej doznajesz rozpacz,

To powiedz... Ale ty kochasz Kirkora?

Ty bardzo kochasz? Siostro, powiedz szczerze!

Bo widzisz, rybko, są inni rycerze,

Jak będę panią, to ci znajdę męża...

BALLADYNA

Ty będziesz panią? ty! ty!

Dobywa noża.

ALINA

Balladyna!...

Co ten nóż znaczy?...

BALLADYNA

Ten nóż?... to na węża

W malinach...

[...]

ALINA

wstając

Miła!...

Co tobie?

BALLADYNA

ze wzrastającym pomięszaniem

Gdybym cię, siostrze, zabiła?...

ALINA

Co też ty mówisz?

BALLADYNA

Daj mi te maliny!...

ALINA

A kto wie, siostrze? gdybyś poprosiła,

Pocałowała usteczka Aliny,

Może bym dała?... spróbuj, Balladynko...

BALLADYNA

Prosić?...

ALINA

Inaczej żegnaj się z malinką.

BALLADYNA

przystępując

Co?...

ALINA

Bo też widzisz, siostró, że ten dzbanek
To moje szczęście, mój mąż, mój kochanek,
Moje sny złote i mój ślubny wianek,
I wszystko moje...

BALLADYNA

z wściekłością natrętną

Oddaj mi ten dzbanek.

[...]

Oddaj mi... bo!...

ALINA

z dziecinnym naigrawaniem się

Bo!... i cóż będzie?...

Bo?... Nie masz malin, więc suche żółędzie

Uzbierasz w dzbanek – czy wierzbowe liście?...

I tak... ja prędzej biegam, i przez miedzę

Ubiegnę ciebie...

BALLADYNA

Ty?...

ALINA

A oczewiście,

Że ciebie w locie, siostrzyczko, wyprzedzę...

BALLADYNA

Ty!

ALINA

O! nie zbliżaj się do mnie z takimi

Oczyma... Nie wiem... ja się ciebie boję.

BALLADYNA

zbliża się i bierze ją za rękę

I ja się boję... połóż się na ziemi...

Położ... ha!

Zabija.

Źródło: Juliusz Słowacki Juliusz, *Balladyna*, oprac. Mieczysław Inglot, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1984.

Zadanie 1.

Na podstawie znajomości całej lektury oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń.

Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z przedstawionej sytuacji wynika, że przyroda sprzyja młodszej dziewczynie.	P	F
Didaskalia w zacytowanym fragmencie informują o wyglądzie bohaterów.	P	F

Zadanie 2.

Przeczytaj podany fragment i wykonaj zadanie.

ALINA

z dziecinnym naigrawaniem się

Bo!... i cóż będzie?...

Bo?... Nie masz malin, więc suche żółdzie

Uzbierasz w dzbanek – czy wierzbowe liście?...

I tak... ja prędzej biegam, i przez miedzę

Ubiegnę ciebie...

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W zacytowanym fragmencie Alina odnosi się do siostry

A. z uległością.

B. ze strachem.

C. ze złością.

D. z drwiną.

Zadanie 3.

Jakie emocje sióstr zostały przedstawione za pomocą wskazanych zabiegów stylistycznych? Odwołując się do przytoczonego fragmentu, uzupełnij tabelę.

Zabieg	Cytat	Emocje
Wykrzyknienie w wypowiedzi Balladyny		
Zdrobnienie w wypowiedzi Aliny		

Zadanie 4.

Na podstawie wypowiedzi Aliny wyjaśnij, czego symbolem jest jej dzban pełen malin. Nie cytuj.

ALINA

*Bo też widzisz, siostro, że ten dzbanek
To moje szczęście, mój mąż, mój kochanek,
Moje sny złote i mój ślubny wianek,
I wszystko moje...*

.....
.....
.....

Zadanie 5.

Odwołując się do znajomości całego utworu Juliusza Słowackiego, ustal kolejność wymienionych zdarzeń. W tym celu wpisz w kolejnych okienkach tabeli odpowiednie oznaczenia literowe A–D.

- A. Wygnanie matki z zamku przez Balladynę.
- B. Zawarcie sojuszu między Balladyną a Kostrynem.
- C. Pokonanie Kirkora podczas bitwy pod Gnieznem.
- D. Pojawienie się czerwonego znamienia na czole Balladyny.

1.	2.	3.	4.

Zadanie 6.

Na podstawie znajomości całego utworu Juliusza Słowackiego napisz, kto i w jakich okolicznościach wypowiedział zacytowane słowa.

Ach! Parki! Parki! Parki niełaskawe

Przecięły srebrną nitkę jej żywota;

Może też z nieba jaka gwiazda złota

Pozazdrościła mej kochance blasku

W oczach, i oczom zawrzeć się kazała.

.....

.....

.....

Zadanie 7.

Na forum dyskusyjnym toczy się rozmowa, czy bohaterowie określani jako czarne charaktery są potrzebni w literaturze i filmie. Zabierz głos w dyskusji – napisz komentarz, w którym przedstawisz swoje stanowisko i je uzasadnisz. W argumentacji odwołaj się do *Balladyny* Juliusza Słowackiego oraz innego dzieła literackiego lub filmowego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8.

Narodowe Czytanie to ogólnopolska akcja wspólnego czytania największych dzieł literatury polskiej. W 2020 r. do listy utworów biorących udział w akcji dołączono *Balladynę* Juliusza Słowackiego. Sformułuj dwa argumenty uzasadniające słusność wyboru tego właśnie dzieła.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9.

9.1. W którym z podanych wypowiedzeń występuje błąd? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Obudziwszy się z zimowego snu, Goplana wydała chochlikom polecenia.
- B. Dążąc do wyznaczonych celów, Balladyna popełniała kolejne zbrodnie.
- C. Zbierając maliny, Alina marzyła o tym, by zostać żoną Kirkora.
- D. Wydając na siebie wyrok, piorun spadł na Balladynę.

9.2. Przekształć błędne wypowiedzenie z zadania 9.1. tak, aby było poprawne i zgodne z treścią lektury.

.....
.....

Zadanie 10.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Aby nie zmienić sensu wypowiedzenia *Nie masz malin, więc suche żołędzie / Uzbierasz w dzbanek – czy wierzbowe liście?*, podkreślony spójnik można zastąpić słowem

- A. *lub*.
- B. *zatem*.
- C. *jednak*.
- D. *tymczasem*.

ZESTAW 4.

Odgadnij, z jakich lektur pochodzą podane fragmenty. Podaj tytuły tych utworów.

Fragment 1.

Chłopiec przyklęknął, chwycił w dłoń piasku,
Piekielne wzywał potęgi,
Klął się przy świętym księżycu blasku...
Lecz czy dochowa przysięgi?

„Dochowaj, strzelcze, to moja rada:
Bo kto przysięgę naruszy,
Ach, biada jemu, za życia biada!
I biada jego złej duszy!”

Tytuł:

Fragment 2.

Wjeżdżamy już we wrota, spojrziała z karety:
«A pfe, mospanie! parkan, czemu nie sztakiety¹?»
Wysiadła, a z nią suczka i kotka, i myszka;
Odepchnęła starego szafarza² Franciszka,
Łzy mu w oczach stanęły, jam westchnął. W drzwi wchodzi.
«To nasz ksiądz pleban!» «Kłaniam». Zmarszczył się dobrodziej.
«Gdzie sala?» «Tu jadamy». «Kto widział tak jadać!
Mała izba, czterdziestu nie może tu siadać».

¹. Sztakiety – sztachety, czyli wąskie deski składające się na ogrodzenie.

². Szafarz – osoba nadzorująca gospodarstwo.

Tytuł:

Fragment 3.

Zwierzył się jeszcze:

– Nie potrafiłem jej zrozumieć. Powinienem sądzić ją według czynów, a nie słów. Czarowała mnie pięknem i zapachem. Nie powinienem nigdy od niej uciec. Powinienem odnaleźć w niej czułość pod pokrywką małych przebiegłości. Kwiaty mają w sobie tyle sprzeczności. Lecz byłem za młody, aby umieć ją kochać.

Tytuł:

Fragment 4.

Był on naprawdę jak okręt, któremu burza łamała maszty, rwała liny, żagle, którym rzucała od chmur na dno morza, w który biła falą, pluła pianą – a który jednak zawinął do portu. Obrazy tej burzy przesuwały się teraz szybko w jego myśli w przeciwstawieniu do cichej przyszłości, jaka miała się rozpocząć. [...] Spoglądając teraz z wieżowego balkonu na oświecone fale, wspominał o wszystkim, co przeszedł. Oto bił się w czterech częściach świata – i na tułaczce próbował wszystkich niemal zawodów. Pracowity i uczciwy, nieraz dorabiał się grosza i zawsze tracił go wbrew wszelkim przewidywaniom i największej ostrożności. Był kopaczem złota w Australii, poszukiwaczem diamentów w Afryce, strzelcem rządowym w Indiach Wschodnich. Gdy w swoim czasie założył w Kalifornii farmę, zgubiła go susza; próbował handlu z dzikimi plemionami zamieszkującymi wewnątrz Brazylii: tratwa jego rozbiła się na Amazonce, on sam zaś bezbronny i prawie nagi tułał się w lasach przez kilka tygodni, żywiąc się dzikim owocem, narażony co chwila na śmierć w paszczy drapieżnych zwierząt. Założył warsztat kowalski w Helenie, w Arkansas, i – spalił się w wielkim pożarze całego miasta. Następnie w Górach Skalistych dostał się w ręce Indian i cudem tylko został wybawiony przez kanadyjskich strzelców.

Tytuł:

Fragment 5.

Pociemniało mi w oczach; a gdym łzy ocierał,
Słyszałem, że coś do mnie mówił mój Jenerał.
On przez lunetę, wspartą na mojem ramieniu
Długo na szturm i szaniec poglądał w milczeniu.
Na koniec rzekł: <<Stracona>>. – Spod lunety jego
Wymknęło się łez kilka – rzekł do mnie: <<Kolego,
Wzrok młody od szkielec lepszy; patrzaj, tam na wale,
Znasz Ordonę, czy widzisz, gdzie jest?>> – <<Jenerale,
Czy go znam? – Tam stał zawsze, to działa kierował.

Tytuł:

Fragment 6.

Umierający [...] był zbyt inteligentny, żeby nie zdawać sobie sprawy, że los jego jest nieodwołalnie przypieczętowany. Nie wspomniał jednak ani słowem o śmierci. Po co? Żeby wprowadzać zbyteczny czynnik zakłopotania wśród przyjaciół? Istotą każdego cierpienia jest to, że pożąda śmierci jak łaskawej i dobrej wybawicielki. Rudy cierpiał straszliwie – niewątpliwie więc z myślą o śmierci kojarzyły mu się uczucia ulgi. Wzywał jej niecierpliwie każdym włókmem umęczonych nerwów, lecz o niej nie mówił.

Gdy w godzinie pewnej ulgi któryś z przyjaciół zaczął deklamować wiersz o tym, jak to będzie za dziesięć lat, [...] przerwał z uśmiechem.

– Powoli, panowie, spokojnie. – I machnął ręką. A po chwili: – Powiedz raczej, Jasiu, ten wiersz Słowackiego...

Tytuł:

Fragment 7.

– Tracisz głowę, sąd, miarę!... [...]

– Kocham ją jedną na świecie!

– Więc co?

– Więc nie chcę innej miłości, nie chcę waszego życia, waszych uczt, waszego bezwstydu i waszych zbrodni!

– Co się z tobą dzieje? Czyś ty chrześcijanin?

A młody człowiek objął rękoma głowę i począł powtarzać jakby z rozpaczą:

– Jeszcze nie! Jeszcze nie!

Tytuł:

Fragment 8.

Co za wiele? –

Tyś mi ukradł moją wdowę,

By ją zmienić na synowę –

Jam zatrzymał twego syna,

By mu sprawić tu wesele –

Masz więc byka za indyka.

Tytuł:

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arkusz I

PRZYKŁADOWY ARKUSZ EGZAMINACYJNY EGZAMIN ÓSMOKLASISTY Z OPERONEM JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron (zadania 1.–20.). Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonym miejscu.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań, w których musisz samodzielnie sformułować odpowiedzi, zapisz czytelnie i starannie. Pomyłki przekreślaj.
6. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Odpowiedzi do nich zaznacz lub zapisz w wyznaczonych miejscach.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 49**

Informacje dla uczniów

- Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**Leopold Staff*****Most***

Nie wierzyłem
Stojąc nad brzegiem rzeki,
Która była szeroka i rwista,
Że przejdę ten most,
Spleciony z cienkiej, kruchej trzciny
Powiązanej łykiem.
Szedłem lekko jak motyl
I ciężko jak słoń,
Szedłem pewnie jak tancerz
I chwiejnie jak ślepiec.
Nie wierzyłem, że przejdę ten most,
I gdy stoję już na drugim brzegu,
Nie wierzę, że go przeszedłem.

Leopold Staff, *Most* [w:] tegoż, *Wybór poezji*, Wrocław 1985, s. 224–225.

[56 słów]

Zadanie 1. (0–1)**Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.**Podmiotem lirycznym w wierszu Leopolda Staffa pt. *Most* jest człowiek A/B, który C/D.

A. młody i niedoświadczony

C. podsumowuje swoją drogę życiową

B. dojrzały i doświadczony

D. stoi przed trudnymi wyborami życiowymi

Zadanie 2. (0–1)**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**

Życiu podmiotu lirycznego z wiersza Leopolda Staffa towarzyszy

A. brawura.

B. strach.

C. rozwaga.

D. spryt.

Zadanie 3. (0–1)**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**

Postawa podmiotu lirycznego z wiersza Leopolda Staffa świadczy o tym, że osoba ta

A. potrafi racjonalnie i krytycznie ocenić swoje możliwości.

B. wycofuje się z realizacji swoich pomysłów na życie.

C. naiwnie wierzy w osiągnięcie życiowych sukcesów.

D. z optymizmem i wiarą w siebie podejmuje decyzje.

Zadanie 4. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Wypowiedź osoby mówiącej w wierszu Leopolda Staffa pt. <i>Most</i> ma formę osobistego wyznania lirycznego.	P	F
2.	Refleksje podmiotu lirycznego w wierszu Leopolda Staffa pt. <i>Most</i> stanowią zbiór przestróg kierowanych do adresata wypowiedzi.	P	F

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Refleksje wyrażone w wierszu Leopolda Staffa mają charakter

A. satyryczny.

B. filozoficzny.

C. religijny.

D. fantastyczny.

Zadanie 6. (0–2)

W *Słowniku symboli* Władysława Kopalińskiego jednym z wyjaśnień znaczenia słowa „most” jest: „Most – życie. Przysłowie wschodnie: Życie to most, przejdź przez niego, ale nie buduj na nim.”

a) Wyjaśnij sens przysłowia w kontekście wiersza Leopolda Staffa.

.....

.....

.....

b) Z wiersza Leopolda Staffa przepis fragment przedstawiający obraz życia takiego, o jakim jest mowa w przysłowiu.

.....

.....

Zadanie 7. (0–4)

Przeczytaj ponownie zamieszczony poniżej fragment wiersza Leopolda Staffa, a następnie wykonaj zadania.

Szedłem lekko jak motyl
I ciężko jak słoń,
Szedłem pewnie jak tancerz
I chwiejnie jak ślepiec.

a) Uzupełnij zdanie.

Środkiem stylistycznym zastosowanym przez poetę w celu scharakteryzowania sposobów podążania podmiotu lirycznego przez życie jest

b) Uzupełnij tabelę. Wyjaśnij znaczenie słów podmiotu lirycznego w odniesieniu do jego drogi życiowej.

Lp.	Słowa podmiotu lirycznego	Wyjaśnienie słów podmiotu lirycznego
1.	„lekko jak motyl”	
2.	„ciężko jak słoń”	
3.	„pewnie jak tancerz”	
4.	„chwiejnie jak ślepiec”	

Zadanie 8. (0–2)

Wyjaśnij, w jaki sposób budowa i treść wiersza Leopolda Staffa wpływają na jego nastrój. W tym celu dokończ zdania tak, by każde z nich zawierało właściwy argument:

a) dotyczący budowy utworu

W wierszu Leopolda Staffa panuje spokojny nastrój, ponieważ

.....

.....

b) dotyczący treści utworu

W wierszu Leopolda Staffa panuje nastrój powagi, ponieważ

.....

.....

Zadanie 9. (0–2)

Wyjaśnij znaczenie frazeologizmu „mówić prosto z mostu”, a następnie podaj związek frazeologiczny o przeciwnym znaczeniu.

Wyjaśnienie frazeologizmu „mówić prosto z mostu”:

.....

Frazeologizm o przeciwnym znaczeniu:

.....

Zadanie 10. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zastosowanym w wierszu Leopolda Staffa imiesłowowym równoważniku zdania wystąpił A/B. Aby ten równoważnik przekształcić w zdanie składowe, należy użyć czasownika w C/D.

A. imiesłów przysłówkowy współczesny	C. czasie teraźniejszym
B. imiesłów przysłówkowy uprzedni	D. czasie przeszłym

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Katarzyna Klimek-Michno

W sieci internetowych lęków

Internet to studnia bez dna. Morze informacji na każdy możliwy temat. Przed naszymi oczami płynie wizualno-tekstowa fala, która niesie ładunek rozmaitych emocji. Pogodne treści mieszają się z tragicznymi. Lekkie z poważnymi. Nawet jeśli zagłębiamy tylko na chwilę, to przewijając zawartość, dostajemy potężną dawkę obrazów i słów. Czasem zerkniemy, rzucimy przelotne spojrzenie, uchwycimy jedynie tytuł, wyłapiemy najważniejsze hasła. Ale to i tak wystarczy, by mieć poczucie, że wszystkiego jest bardzo dużo, że z każdej możliwej strony pędzi do nas jakiś przekaz. [...]

– Często mamy wrażenie, że jeśli nie jesteśmy zalogowani, to nie żyjemy naprawdę, wydaje nam się, że lepiej jest zawsze tam, gdzie nas nie ma, że właśnie teraz ktoś robi wspaniałe rzeczy, kiedy my się śmiertelnie nudzimy. Cierpimy wówczas na lęk przed ominięciem. Dlatego musimy wciąż czytać, co robią inni. Kiedy nie jesteśmy dobrze poinformowani, nasz nastrój się obniża – mówi Agata Błachnio¹.

Pułapką jest także wielozadaniowość. Wykonując kilka czynności jednocześnie, nie potrafimy skupić się wystarczająco na migających przed oczami obrazach i treściach. Pozornie je przyswajamy, ale tak naprawdę mamy problem z uporządkowaniem myśli. [...]

Jak radzić sobie z nadmiarem informacji? Jak wyplątać się z sieci lęku? Według Agaty Błachnio kluczowe znaczenie ma umiejętność zarządzania sobą w czasie, określania priorytetów, odrzucania tego, co dla nas nieistotne. Ważne jest wybieranie treści pod względem jakości i wiarygodności źródła. Unikajmy też przeskakiwania z jednej wiadomości do drugiej, skanowania wzrokiem kilku przekazów jednocześnie. Jeśli robimy jedną rzecz – to do końca, bez dodatkowych rozpraszaczy.

Przydatne jest planowanie, określanie reguł i wyznaczanie zadań. Na przykład sami ze sobą umawiamy się, kiedy będziemy wchodzić do Internetu. Ustalamy limit czasu, jaki chcemy poświęcić na czytanie treści w sieci. Dbamy o rytuały, np. postanawiamy, że codziennie rano po przebudzeniu najpierw spokojnie zjemy śniadanie i posłuchamy muzyki, a dopiero potem ewentualnie zajrzemy do portalu społecznościowego. [...]

Aby uniknąć przeciążenia bodźcami, trzeba zachować równowagę między sferą realną a wirtualną. Ważna jest świadomość, że jeśli nie wejdziemy do sieci, to niewiele stracimy i nie musimy odczuwać z tego powodu niepokoju. Im bardziej docenimy to, co nas otacza, im mocniej w świecie rzeczywistym zaangażujemy się w prawdziwe aktywności, tym mniejsze będzie poczucie straty. Kluczową rolę odgrywa także samoobserwacja, czyli rozpoznawanie własnych emocji, reakcji i zachowań. Dzięki niej łatwiej wypracować sposoby radzenia sobie z trudnościami i lękami.

– Ważne, aby odpowiedzialnie korzystać z nowych mediów i technologii. Warto też odzyskać umiejętność czerpania radości z realnych czynności i spotkań, bezpośrednich rozmów przy stole, pozytywnych wydarzeń, które nas spotykają. Ważne, żeby żyć tu i teraz, nie zadreżać się czymś, na co nie mamy wpływu – podsumowuje Agata Błachnio.

Katarzyna Klimek-Michno, *W sieci internetowych lęków* [w:] *O lęku bez strachu. Jak bać się tyle, ile trzeba*, red. Piotr Żak, Kielce 2017, s. 92–98.

¹dr hab. Agata Błachnio – doktor psychologii i logopeda, adiunkt w Katedrze Psychologii Emocji i Motywacji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

[417 słów]

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Celem autorki tekstu <i>W sieci internetowych lęków</i> jest zaprezentowanie poglądów i dorobku naukowego dr hab. Agaty Błachnio	P	F
2.	Wypowiedzi specjalisty w dziedzinie psychologii, do których odwołuje się autorka tekstu <i>W sieci internetowych lęków</i> , wzmacniają i potwierdzają wiarygodność prezentowanych w nim treści.	P	F

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu *W sieci internetowych lęków* wynika, że

- A. człowiek jest w stanie zapamiętać nieograniczoną ilość informacji.
- B. internetu nie należy traktować jako wiarygodnego źródła informacji.
- C. warto się nauczyć racjonalnego korzystania z nowoczesnych technologii.
- D. nie można wyeliminować negatywnego wpływu internetu na nasze życie.

Zadanie 13. (0–2)

a) Na podstawie drugiego akapitu tekstu *W sieci internetowych lęków* i zamieszczonego poniżej fragmentu *Małego Księcia* Antoine’a de Saint-Exupéry podaj jedno podobieństwo, które dostrzegasz w wizerunku przedstawionych tam ludzi.

- Co ty tu robisz? – spytał Mały Książę.
- Sortuję podróżnych na paczki po tysiąc sztuk – odpowiedział Zwrotniczy. – Wysyłam w lewo i prawo pociągi, które ich unoszą.
- Oświetlony pociąg pospieszny, hucząc jak grzmot, zatrzęsł domkiem Zwrotniczego.
- Bardzo się spieszę – powiedział Mały Książę. – Czego oni szukają?
- Nawet człowiek prowadzący parowóz tego nie wie – odparł Zwrotniczy.
- I znowu zagrzmiał oświetlony ekspres, pędzący w przeciwnym kierunku.
- Już wracają? – spytał Mały Książę.
- To nie ci sami – odpowiedział Zwrotniczy. – To wymiana.
- Czy im było źle tam, gdzie byli przedtem?
- Zawsze się wydaje, że w innym miejscu będzie lepiej – powiedział Zwrotniczy.

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, Białystok 1991, s. 41–42.

[93 słowa]

Podobieństwo

.....

.....

b) Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zacytowanym powyżej fragmencie utworu Antine’a de Saint-Exupéry występuje narracja A/B. Narrator, opowiadając o spotkaniu Małego Księcia ze Zwrotniczym, C/D.

A. pierwszoosobowa	C. ocenia bohaterów prowadzących dialog
B. trzecioosobowa	D. informuje o okolicznościach towarzyszących rozmowie

Zadanie 14. (0–1)

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Która ilustracja najtrafniej oddaje sens zdania: „Przed naszymi oczami płynie wizualno-tekstowa fala, która niesie ładunek rozmaitych emocji”?

A.

B.

C.

D.

Zadanie 15. (0–2)

Wychowawca Twojej klasy odczytał uczniom tekst *W sieci internetowych lęków*, a następnie zapowiedział dyskusję na temat „Internet jako źródło zagrożeń wywołujących lęk w człowieku”. Przygotuj swój głos w dyskusji. Sformułuj argument wraz z ilustrującym go przykładem oraz uzupełnij wniosek.

Argument z przykładem

.....

.....

.....

Wniosek

Aby zachować wewnętrzną równowagę, powinniśmy nauczyć się doceniać i poświęcać więcej czasu na
oraz cieszyć się tym,

Zadanie 16. (0–1)

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Która wypowiedź ma charakter przenośny?

- A. „Przydatne jest planowanie, określanie reguł i wyznaczanie zadań”.
- B. „Dlatego musimy wciąż czytać, co robią inni”.
- C. „Pogodne treści mieszają się z tragicznymi”.
- D. „Internet to studnia bez dna”.

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zdanie podrzędne podmiotowe wystąpiło w wypowiedzeniu:

- A. Oświetlony pociąg pospieszny, hucząc jak grzmot, zatrzęsł domkiem Zwrotniczego.
- B. Zawsze się wydaje, że w innym miejscu będzie lepiej.
- C. Wysyłam w lewo i prawo pociągi, które ich unoszą.
- D. Czy im było źle tam, gdzie byli przedtem?

Zadanie 18. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrazem złożonym nie jest

- A. wielozadaniowość.
- B. samoobserwacja.
- C. rozpoznawanie.
- D. równowaga.

Zadanie 19. (0–3)

Napisz ogłoszenie na stronę internetową szkoły o spotkaniu z psychologiem – terapeutą uzależnień od komputera i internetu. Użyj dwóch argumentów, które zachęcą Twoje koleżanki i twoich kolegów do udziału w spotkaniu. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz opowiadanie o drodze życiowej bohatera Syzyfowych prac Stefana Żeromskiego Andrzeja Radka, który pozostał wierny wartościom przekazanych mu przez pana Paluszkiewicza. Uwzględnij losy bohatera przedstawione w lekturze oraz ich dalszą część wymyśloną przez siebie. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Czy dokonywanie życiowych wyborów wymaga odwagi?
Rozważ problem w rozprawce. W argumentacji odwołaj się do obowiązkowej lektury szkolnej oraz do innego, wybranego przez siebie, tekstu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Wypracowanie na temat nr

.....

.....

.....

Wypracowanie zapisz na osobnych kartkach.

